

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Частина 2

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ***

Частина 2

**14-15 липня 2020 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 24.07.2020 № 7).*

Науковий керівник конференції

Пашко П. В. – ректор Університету державної фіскальної служби України, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Гарбовський Л. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (14–15 липня 2020 року) / уклад.: Е. А. Єрмоєнко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. Ч. 2. – 872 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Університетом державної фіскальної служби України. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ЗМІСТ

Чмелюк В. В., Єрмоменко Е. А., Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості	8
Бобік С. П., Єрмоменко Е. А., Параниця С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом	23
Єрмоменко Е. А., Чмелюк В. В., Біла В. Р., Грищук В. Л., Бухтіяров О. А. Національний професійно-прикладний вид спорту України – бойовий хортинг ..	38
Антоненко С. А., Єрмоменко Е. А., Грищук В. Л. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу	52
Єрмоменко Е. А., Чмелюк В. В., Біла В. Р., Грищук В. Л., Бухтіяров О. А. Оптимізація функціональної підготовки курсантів та співробітників правоохоронних органів за методиками бойового хортингу	62
Грищук В. Л., Єрмоменко Е. А., Бухтіяров О. А. Службовий обов'язок та етичні цінності правоохоронців як результат виховання у системі бойового хортингу	80
Єрмоменко Е. А., Біла В. Р., Грищук В. Л., Бухтіяров О. А., Тішин А. В. Впровадження навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» у систему освіти України	101
Бухтіяров О. А., Єрмоменко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота	126
Єрмоменко Е. А. Особливості базової психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу	139
Гарбовський Л. А., Єрмоменко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти	155
Степура Т. М., Єрмоменко Е. А., Буток О. В. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів	173
Бондарчук В. В., Єрмоменко Е. А., Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур	188
Брухно Ю. С., Єрмоменко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів ..	200
Єрмоменко Е. А. Самозахист як основа бойового хортингу	214
Бондарчук О. Г., Єрмоменко Е. А., Біла В. Р. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів	226

95. Prysiazhniuk, S. I., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta problema aktyvnogo vidpochynku sportsmeniv u rizni vikovi periody* [Combat horting and the problem of active recreation of athletes at different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 206–218). Kyiv: Palyvoda A. V.
96. Sychoy, S. O., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta osoblyvosti optymizatsii upravlinnia atletychnym trenuvanniam u protsesi sportyvnoi diyalnosti* [Combat horting and features of optimization of athletic training management in the process of sports activity]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 219–225). Kyiv: Palyvoda A. V.
97. Zubaliy, N. P., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Yeromenko, V. E. (2017). *Psykhologichni ta sotsialni osnovy vykhovannia osobystosti u systemi boyovogo khortyngu* [Psychological and social bases of personality education in the system of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 122–129). Kyiv: Palyvoda A. V.
98. Bila, V. R., Yeromenko, E. A., Gryshchuk, V. L., Bukhtiyarov, O. A. (2019). *Boyovyi khortyng u program navchannia i profesyno-prukladnoi pidgotovky kursantiv pravookhoronnykh spetsialnostei zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy* [Combat horting in the program of training and professional and applied training of cadets of law enforcement specialties of higher education institutions of Ukraine]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 11 (pp. 6–19). Kyiv: Palyvoda A. V.
99. Chmeliuk, V. V., Yeromenko, E. A., Bila, V. R., Bondarchuk, V. V., Bobik, S. P. (2020). *Boyovyi khortyng u systemi pidgotovky spivrobotnykiv pravookhoronnykh orhaniv do protydii nezakonnomu peremishchenniu tovariv u rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl* [Combat horting in the system of training law enforcement officers to combat the illegal movement of goods in the areas of the joint forces operation] / Shliakhy udoskonalennia profesiynykh kompetentnostei fakhivtsiv v umovakh syohodennia : mater. mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. 28-29 travnia 2020 r. / Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Derzh. nauk. ustanova «Instytut modernizatsii zmistu osvity», [ta in.]. – Kyiv. – P. 513–527.

ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БОЙОВИЙ ХОРТИНГ» У СИСТЕМУ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Єрьоменко Е. А.,
Біла В. Р.,
Гришук В. Л.,
Бухтіяров О. А.,
Тішин А. В.

*Факультет підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників податкової міліції Університету ДФС України*

Актуальність наукового дослідження. Одним з основних узагальнюючих показників, що характеризують рівень і зміни в стані здоров'я студентів і курсантів закладів вищої освіти, є фізичний розвиток [1–11; 17–29]. Перевірка і оцінка засвоєння студентами і курсантами навчальної програми з фізичного виховання за методиками вивчення і вдосконалення елементів бойового хортингу здійснюється за такими розділами, як теоретична, методична та практична підготовки. Критеріями ефективності функціонування системи фізичного виховання можуть служити чинники підвищення рівня здоров'я і фізичної підготовленості, рухової активності студентів і курсантів, їх зацікавленості, бажання і мотивації до активних і систематичних занять у спортивній секції бойового хортингу.

Виклад основного матеріалу. Сучасні умови ринкової економіки, високий рівень конкуренції на ринку праці висувають виключно високі вимоги до якості підготовки випускників закладів вищої освіти спортивного спрямування. Сьогодні конкурентоспроможність визначається не тільки тим, як сформувалися у молодого фахівця професійні знання, вміння і навички, а й рівнем здоров'я, працездатності і надійності. У відборі на професії тренера-викладача, інструктора, крім тестів, що визначають професійну компетентність, необхідно проходити психологічні тести і обов'язковим є медичний огляд. Роботодавець, відбираючи молодого фахівця, зацікавлений розвивати його в професійному напрямі, але при цьому він хоче мати гарантію його працездатності, в основі якої, в першу чергу, лежить здоров'я [12].

Однак, дослідження студентів і курсантів останнього десятиліття, показують зниження рівня здоров'я і фізичної підготовленості молоді. Особливу тривогу викликає виявлене зростання на 27 % гіпертонічних реакцій, на 41 % вегетосудинної дистонії, зростає кількість патологій органів зору на 18 %, серцево-судинної системи – на 38 %. При цьому число студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи, збільшилося до теперішнього часу до 32 %.

Сформоване протиріччя між високими вимогами сучасного ринку праці та низьким рівнем стану здоров'я, працездатності, адаптаційних резервів систем організму у випускників закладів вищої освіти виявило необхідність створення нового системного підходу до фізичного виховання студентів і курсантів, впровадження технологій бойового хортингу та введення його у навчальний процес для студентської та курсантської молоді.

Мета і завдання фізичного виховання студентів і курсантів засобами бойового хортингу

Метою фізичного виховання студентів і курсантів засобами бойового хортингу є формування фізичної культури особистості і здатності спрямованого використання різноманітних засобів національного професійно-прикладного виду спорту України бойового хортингу та загальної фізичної культури для збереження і зміцнення здоров'я, психофізичної підготовки і самопідготовки до майбутньої професійної діяльності.

До завдань фізичного виховання студентів і курсантів у процесі занять бойовим хортингом відносяться:

- розуміння соціальної ролі бойового хортингу в розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності;

- знання науково-біологічних і практичних основ бойового хортингу, фізичної культури і здорового способу життя;

- формування мотиваційно-ціннісного ставлення до бойового хортингу, установки на тренувальну діяльність, здоровий спосіб життя, фізичне самовдосконалення і самовиховання, потребу в регулярних заняттях бойовим хортингом;

- оволодіння системою теоретичних знань, практичних умінь і навичок, що забезпечують збереження і зміцнення здоров'я, психічне благополуччя, розвиток і вдосконалення психофізичних здібностей, якостей і властивостей особистості, самовизначення у бойовому хортингу;

- забезпечення загальної, спеціальної і професійно-прикладної фізичної підготовленості, що визначають психофізичну готовність студента і курсанта до майбутньої професії;

- набуття досвіду творчого використання фізкультурно-спортивної діяльності в системі бойового хортингу для досягнення життєвих і професійних цілей [13–16].

На основі державних освітніх стандартів вищої професійної освіти в навчальних планах факультетів закладів вищої освіти за всіма напрямками та спеціальностями вищої професійної освіти в циклі дисциплін загальнокультурної підготовки передбачено виділення певної кількості обов'язкових навчальних годин на дисципліну «Фізичне виховання» на період навчання з проведенням семестрових заліків відповідно до вимог навчальної програми з фізичного виховання.

Також визначені наступні вимоги до знань і вмінь студентів і курсантів після закінчення курсу навчання з дисципліни «Фізичне виховання»: розуміти роль фізичної культури в розвитку людини і підготовки фахівця; знати основи фізичної культури і здорового способу життя; володіти системою практичних умінь і навичок, що забезпечують збереження і зміцнення здоров'я, розвиток і вдосконалення психофізичних здібностей і якостей (з виконанням встановлених нормативів із загальної фізичної і спортивно-технічної підготовки); придбати особистий досвід використання фізкультурно-спортивної діяльності для підвищення своїх функціональних і рухових можливостей, для досягнення особистих життєвих і професійних цілей.

Програма фізичного виховання студентів і курсантів

Фізичне виховання в режимі навчальної роботи студентів і курсантів регламентується навчальними планами і програмами, які розробляються і затверджуються Міністерством освіти і науки України [30–38]. Державна програма фізичного виховання визначає обов'язковий для студентів і курсантів усіх закладів вищої освіти обсяг фізкультурних знань, рухових умінь, навичок і рівень розвитку фізичних якостей.

Програма з фізичного виховання студентів і курсантів містить 3 основні розділи: теоретичний, практичний, контрольний.

Теоретичний розділ програми з фізичного виховання студентів і курсантів

Навчальний матеріал розділу передбачає вивчення студентами системи науково-практичних і спеціальних знань, необхідних для розуміння природних і соціальних процесів функціонування фізичної культури суспільства і особистості, вміння їх адаптивного, творчого використання для особистісного та професійного розвитку, вдосконалення, організації здорового способу життя при виконанні навчальної, професійної та соціокультурної діяльності [39–48]. Даний розділ формує світоглядну систему науково-практичних знань і ставлення до фізичної культури.

Практичний розділ програми з фізичного виховання студентів і курсантів

Навчальний матеріал розділу спрямований на підвищення рівня функціональних і рухових здібностей, формування необхідних якостей і властивостей особистості, оволодіння методами і засобами фізкультурно-спортивної діяльності, придбання особистого досвіду, що забезпечує можливість самостійно, цілеспрямовано і творчо використовувати засоби бойового хортингу.

Методико-практичні заняття передбачають освоєння студентами і курсантами основних методів і способів формування навчальних, професійних і життєвих умінь і навичок засобами бойового хортингу. Діяльність студентів і курсантів на цих заняттях спрямована на творче оволодіння методами, що забезпечують досягнення практичних результатів.

Навчально-тренувальні заняття спрямовані на набуття досвіду творчої практичної діяльності, досягнення високих результатів у бойовому хортингу. Розвиток самодіяльності з метою досягнення фізичної досконалості, підвищення рівня функціональних і рухових здібностей, спрямованого формування якостей і властивостей особистості.

Засобами практичного розділу, спрямованими на забезпечення необхідної рухової активності студентів і курсантів, досягнення і підтримання оптимального рівня фізичної та функціональної підготовленості в період навчання у закладі вищої освіти, є бойовий хортинг, окремі види легкої атлетики (в основному бігові і стрибкові), плавання, спортивні ігри, лижні гонки, туризм, вправи професійно-прикладної фізичної підготовки і силової спрямованості.

Практичний розділ передбачає як навчання студентів і курсантів новим руховим діям, так і виховання фізичних якостей.

Контрольний розділ програми з фізичного виховання студентів і курсантів

Навчальний матеріал розділу спрямований на диференційований і об'єктивний облік процесу і результатів навчальної діяльності студентів і курсантів. Контрольні заняття забезпечують оперативну, поточну і підсумкову інформацію про рівень засвоєння теоретичних, практичних і методичних знань і умінь, про стан і динаміку фізичного розвитку, фізичної та професійно-прикладної підготовленості кожного студента і курсанта [49–57]. В якості критеріїв результативності навчально-тренувальних занять виступають залікові вимоги та практичні нормативи, викладені в орієнтовній навчальній програмі для закладів вищої освіти, а також додаткові тести, що розробляються кафедрою фізичного виховання або спеціальних дисциплін і бойової підготовки з урахуванням специфіки підготовки фахівців в даному закладі освіти.

Тести проводяться на початку навчального року як контрольні, що характеризують підготовленість при вступі до закладу вищої освіти, і в кінці – як визначальні зрушення за минулий навчальний період.

Бойовий хортинг – це ефективна система самооборони, комплекс захисних і атакуючих дій. Це реальні комбінації блоків, ударів, навички комунікативних здібностей та можливість протидії озброєному нападнику. Завдяки різноманіттю технік цей вид спорту дуже практичний в застосуванні, що дає можливість діяти рішуче і чітко не тільки на змаганнях, а й в життєвих ситуаціях, для захисту себе і своїх близьких. Адже в умовах вулиці правил немає. Як вид бойового мистецтва, бойовий хортинг – це система виховання універсального бійця. Особлива увага приділяється фізичній підготовці, що розвиває стресостійкість, цілеспрямованість, вольові якості, загартовує характер [58–65]. Система підготовки бойового хортингу ідеально підходить до вдосконалення здібностей бійців збройних сил, поліцейських, представників правоохоронних органів».

Після засвоєння всього навчального курсу дисципліни громадянин здатний буде в подальшому передбачати виникнення нетипових екстремальних ситуацій, та отримувати тактичну перевагу, яка забезпечить йому збереження життя та здоров'я.

Мета навчальної дисципліни є набуття компетентностей, які використовуються громадянами під час різних видів опору та протистояння з боку невідомих осіб.

Завдання навчальної дисципліни:

- знати та вміти застосовувати комунікативно-тактичні навички;
- вивчення технік застосування спеціальних засобів та пристроїв що призначені для самозахисту;
- використовувати набуті навички обеззброєння;
- розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості реагування тощо);
- формування професійно важливих психічних якостей (психічної стійкості, концентрації та переключення уваги, оперативного мислення тощо);
- вивчення основ тренувального процесу та виконання прийомів бойового хортингу;

Об'єкт навчальної дисципліни є: специфічні суспільні відносини, що виникають під час оцінювання конкретних подій застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї у нестандартних ситуаціях.

Предмет вивчення навчальної дисципліни. «Бойовий хортинг» є: набуття і вдосконалення навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень й психологічної готовності до застосування (використання) заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та пристроїв у нестандартних ситуаціях [66–75].

Навчальна дисципліна охоплює: зміст і характеристики нестандартних ситуацій, причини їх виникнення та умови, що їм сприяють; знання та вміння застосовувати комунікативно-тактичні навички; вивчення технік застосування спеціальних засобів та пристроїв що призначені для самозахисту; набуття навичок обеззброєння; розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості реагування тощо); формування професійно важливих психологічних якостей (психічної стійкості, концентрації та переключення уваги, оперативного мислення тощо); вивчення основ тренувального процесу та виконання прийомів бойового хортингу; навчити визначати можливі джерела небезпеки; прогнозувати можливі варіанти нападу та їх уникнення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- характерні ознаки нестандартних ситуацій їх складові та зміст;
- причини та умови виникнення ситуацій що несуть небезпеку, шляхи запобігання їх виникненню;
- складові комунікативного процесу з особами що становлять суспільну небезпеку;
- техніки обеззброєння суспільно-небезпечних осіб;
- основи організації тренувального процесу для розвитку індивідуальних фізичних якостей;
- основи психології та психічного стану людини що становить суспільну небезпеку;
- техніки виконання прийомів бойового хортингу;
- характеристики спеціальних засобів та умови їх застосування.

вміти:

застосовувати комунікативні навички при виникненні нестандартних та екстремальних ситуацій;

діяти під час виникнення та перебігу ситуацій що несуть небезпеку;

ефективно застосовувати спеціальні засоби та пристрої травматичної дії для самозахисту;

застосовувати прийоми бойового хортингу в умовах фізичних і психічних навантажень;

не втрачати професійно важливі психологічні якості (психічну стійкість, концентрацію та переключення уваги, оперативне мислення);

самостійно підтримувати належний рівень загальних і професійно-прикладних фізичних якостей.

Після вивчення курсу дисципліни «Бойовий хортинг» здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

інтегральні компетенції:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі правоохоронної діяльності, при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності та аналітики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетенції:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

здатність працювати автономно;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність до адаптації та дій у новій ситуації;

здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

фахові компетентності:

здатність виконувати функціональні обов'язки під час захисту фінансових інтересів держави, публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави та протидії злочинності;

здатність стійко переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження, пов'язані із виконанням службових обов'язків;

здатність вживати заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли в наслідок учинення кримінального чи адміністративного правопорушення;

здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності;

знання та розуміння особливостей взаємодії правоохоронних органів під час реалізації покладених на них завдань, міжнародної взаємодії у сфері правоохоронної діяльності.

Програма результатів навчання включає:

володіти достатніми навичками адаптуватись і діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки; стійко переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження, пов'язані із виконанням службових обов'язків; володіти достатніми знаннями та навичками для надання домедичної допомоги у тому числі в екстремальних умовах; використовувати технічні прилади та спеціальні засоби; застосовувати заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли в наслідок учинення протиправних діянь; забезпечувати охорону об'єктів державної власності та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності [76–87].

Методи та форми навчання.

Практичні заняття, самостійна робота студента.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

У кожному семестрі система практичних занять будується як закінчений макроцикл, який підрозділяється на етапи, що відповідають різним розділам програми. Кожний етап завершується виконанням студентами відповідних нормативів, що характеризують ступінь засвоєння навчального матеріалу. Контрольні нормативи складені у відповідності до індивідуальних закономірностей формування та розвитку студента з урахуванням позитивного світового досвіду.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінюванню підлягає якість та рівень: самостійного опрацювання тем чи окремих питань; правильність проведення збирання, узагальнення та аналізу інформації про оперативну обстановку; підготовки рефератів, есе; підготовки конспектів навчальних чи наукових текстів; переклад іноземних текстів установлених обсягів; підготовка реферативних матеріалів з публікацій тощо.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти. Семестровий контроль проводиться у формах семестрових заліків та екзамену з навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом та графіком освітнього процесу. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» (семестрових заліків та екзамену), якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни (виконання контрольних робіт, практичних тощо).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет. Набуття і вдосконалення навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень й психологічної готовності до застосування (використання) заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та пристроїв у нестандартних ситуаціях [88–99].

Зміст. Характеристики нестандартних ситуацій, причини їх виникнення та умови, що їм сприяють, знання та вміння застосовувати комунікативно-тактичні навички, вивчення технік застосування спеціальних засобів та пристроїв що призначені для самозахисту, набуття навичок обеззброєння, розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості реагування), формування професійно важливих психологічних якостей (психічної стійкості, концентрації та переключення уваги, оперативного мислення), вивчення основ тренувального процесу та виконання прийомів бойового хортингу, навчити визначати можливі джерела небезпеки, прогнозувати можливі варіанти нападу та їх уникнення.

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 12	Рівень вищої освіти: для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня	За вибором	
Модулів – 4	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		3,4-й	
Загальна кількість годин – 360		Семестр	
		5,6,7,8-й	
	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Лекції	
		год.	
		Практичні, семінарські	
		132 год.	

		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		220 – год.	
		Індивідуально-консультаційна робота: 8 год.	
		Вид контролю: 5,6,7-й семестри – залік 8-й семестр екзамен	

Передумовами для вивчення дисципліни є: «Початкова підготовка», «Спеціальна функціональна підготовка», «Основи організації служби в правоохоронних органах», «Основи вогневої підготовки», «Вогнева підготовка».

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БОЙОВИЙ ХОРТИНГ»

№п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари (практ.) заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ 1						
ЗМ 1– 3 кредити (90 год.)						
T.1	Тактика комунікації		6	2	13	21
T.2	Розвиток фізичних якостей		10		13	23
T.3	Розвиток психофізіологічних здібностей		10		13	23
T.4	Самостраховка як елемент безпеки		10		13	23
Всього по модулю:			36	2	52	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		залік				
МОДУЛЬ 2						
ЗМ 2– 3 кредити (90 год.)						
T.5	Тактика комунікації в ситуаціях що становлять небезпеку		6	2	20	28
T.6	Звільнення від захватів		14		20	34
T.7	Протистояння фізичному нападу		16		12	28
Всього по модулю:			36	2	52	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		залік				
МОДУЛЬ 3						
ЗМ 3– 3 кредити (90 год.)						
T.8	Техніка застосування спеціальних засобів самозахисту		10	2	20	32
T.9	Прийоми бойового хортингу		10		20	30
T.10	Розвиток фізичних якостей та психофізіологічних здібностей		10		18	28
Всього по модулю:			30	2	58	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		залік				
МОДУЛЬ 4						
ЗМ 4– 3 кредити (90 год.)						
T.11	Захист від нападу з метою заволодіння особистими речами		10		29	39
T.12	Прогнозування та моделювання розвитку екстремальних ситуацій (тренінг)		20	2	29	51
Всього по модулю:			30	2	58	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		екзамен				
Разом годин з курсу:			132	8	220	360

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати поточного контролю обов'язково відображаються викладачами в «електронному журналі» модулю «Деканат» автоматизованої системи управління «Управління університетом». Порядок ведення електронного журналу регламентується відповідним наказом ректора.

Практичні заняття та самостійна робота				ІНДЗ	Модульна контрольна робота	Сума
Змістовий модуль 1						
T.1	T.2	T.3	T.4	4	10	50
8	8	10	10			
Залік						50
Змістовий модуль 2						
T.5	T.6	T.7		4	10	50
12	12	12				
Залік						50
Змістовий модуль 3						
T.8	T.9	T.10		4	10	50
12	12	12				
Залік						50
Змістовий модуль 4						
T.11		T.12		4	10	50
18		18				
Екзамен						50

Т.1–Т.12 – теми змістовних модулів.

ІНДЗ – індивідуальні науково-дослідні завдання: написання рефератів, наукової тези, наукової статті або виступ на конференції з презентацією.

Програмними **результатами навчання** є:

знати характерні ознаки нестандартних ситуацій їх складові та зміст, причини та умови виникнення ситуацій що несуть небезпеку, шляхи запобігання їх виникненню, складові комунікативного процесу з особами що становлять суспільну небезпеку, техніки обеззброєння суспільно-небезпечних осіб, основи організації тренувального процесу для розвитку індивідуальних фізичних якостей, основи психології та психічного стану людини що становить суспільну небезпеку, техніки виконання прийомів бойового хортингу, характеристики спеціальних засобів та умови їх застосування.

вміти застосовувати комунікативні навички при виникненні нестандартних та екстремальних ситуацій, діяти під час виникнення та перебігу ситуацій що несуть небезпеку, ефективно застосовувати спеціальні засоби та пристрої травматичної дії для самозахисту, застосовувати прийоми бойового хортингу в умовах фізичних і психічних навантажень, не втрачати професійно важливі психологічні якості (психічну стійкість, концентрацію та переключення уваги, оперативне мислення), самостійно підтримувати належний рівень загальних і професійно-прикладних фізичних якостей.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

МОДУЛЬ 1 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Спілкування є однією з центральних проблем, через призму якої визначають питання сприймання й розуміння людьми одне одного, лідерство і керівництво, згуртованість і конфліктність, міжособистісні взаємини та ін. Із розуміння ролі й знання механізмів спілкування виникла галузь людського знання, що допомагає здійснити цю функцію. Спілкування являється одним із найголовніших засобів досягнення цілей. Чим ефективніше ми спілкуємося, тим більшого успіху ми здатні досягти у своїй діяльності.

Тактика комунікації - певна мовленнєва та рухова дія, спрямована на вирішення завдання в рамках однієї стратегічної цілі, визначена лінія поведінки на певному етапі комунікативної взаємодії, спрямованої на одержання бажаного ефекту чи запобігання ефекту небажаного, мовленнєві та тактичні прийоми, які дають змогу досягнути комунікативної мети.

Тема 1. Тактика комунікації

План практичного заняття

1. Взаємодія з «проблемними» людьми.
2. Реагування на вербальні образи.
3. Усвідомлення неефективності слів та способи силових дій.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Поняття активного слухання (аналіз отриманої інформації).
2. Способи реагування на вербальний спротив.
3. Виявлення повідомлень провокаційного характеру.

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

1. Теорія тактичної комунікації.
2. Тактики етичної інтервенції.

Перелік питань для самоконтролю

1. Активне слухання.
2. Як взаємодіяти з «проблемними» людьми.
3. Як реагувати на вербальні образи.
4. Усвідомлювати, коли слова будуть неефективними.
5. Пояснити, якими будуть ваші силові дії.
6. На якому етапі спілкування застосувати силове обмеження.
7. Як з самого початку встановити позитивний контакт.
8. Реагування на вербальний спротив.
9. Виявлення повідомлень провокаційного характеру.

Важливим компонентом у процесі опанування бойового хортингу є забезпечення оптимального розвитку фізичних якостей. Фізичними якостями прийнято називати вроджені морфофункціональні якості, завдяки яким можлива фізична активність і доцільна рухова діяльність людини. До основних фізичних якостей відносять силу, швидкість, витривалість, гнучкість, спритність. Цей процес тісно пов'язаний з формуванням рухових навичок і зумовлений обсягом і характером рухової активності. Від рівня розвитку фізичних якостей залежать результати виконання багатьох природних рухів людини.

Тема 2. Розвиток фізичних якостей

План практичного заняття

- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення загальної витривалості;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спеціальної витривалості;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спритності;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення швидкості;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення сили;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення координаційних здібностей;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення гнучкості.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування бігу на короткі та довгі дистанції;
2. Тренування сили на перекладені та брусах
3. Тренування координаційних здібностей та гнучкості.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи покращився мій результат бігу на короткі та довгі дистанції.
2. Чи покращився мій результат тренування сили на перекладені та брусах.
3. Чи покращився мій результат координаційних здібностей та гнучкості.

Від того, як людина реагує на ті чи інші подразники або знаходить оптимальні шляхи вирішення проблем, залежить її психофізіологічний стан. У цьому зв'язку певне теоретичне та практичне значення для психофізіології має розуміння і вивчення здібностей людини. Проблема здібностей охоплює визначення і зміст таких категорій, як задатки, обдарованість, нахили, структура особистості, окремі її компоненти і їх зв'язок з професійною діяльністю.

Тема № 3 Розвиток психофізіологічних здібностей

План практичного заняття

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку сенсорних систем (зорової, слухової).
3. Тренування координаційних здібностей.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування оперативної пам'яті;
2. Тренування психічної стійкості;
4. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.

Перелік питань для самоконтролю

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.

Спеціальні способи страховки і самостраховки допоможуть уникнути різних травм при проведенні тренування і в екстремальній ситуації. Точне дотримання методики навчання забезпечує безпеку тим, хто займається бойовим хортингом. Спеціальні способи страховки і самостраховки оберігають спортсменів бойового хортингу від дрібних ударів і розтягувань.

Тема № 4. Самостраховка як елемент безпеки

План практичного заняття

1. Знайомство з елементами самостраховки.
2. Тренування при падіннях на правий бік, лівий бік, спиною назад, через руку партнера, без допомоги рук;
3. Тренування виконання перекид вперед, назад через ліве, праве плече;
4. Тренування при падінні на дві руки вперед, падінні через руку партнера, при падінні через партнера в партері.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вправи для розвитку координації.
2. Вправи для розвитку швидкості.
3. Вправи для розвитку сили.

Перелік питань для самоконтролю

1. Які елементи самостраховки ви знаєте та вмієте виконувати?
2. Які вправи для розвитку координації ви знаєте.
3. Які вправи для розвитку швидкості ви знаєте.
4. Які вправи для розвитку сили ви знаєте.

МОДУЛЬ 2 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Однією з малодосліджених проблем є актуальне для сучасного суспільства питання успішного спілкування з різними прошарками суспільства. Не існує суспільства, усі члени якого поводитимуть себе відповідно до загальновизначених нормативних вимог, порушення яких викликає негативну реакцію з боку соціуму. Зустрічаються люди, що відзначаються певними відхиленнями від цих норм і характеризуються як особи з девіантною (лат. *deviatio* – відхилення) поведінкою. Вихідним для розуміння особливостей такої поведінки є поняття соціальної норми, яка знаходить своє відображення в законах, традиціях, звичаях, тобто в тому, що стало звичкою та міцно увійшло до побуту, способу життя більшості населення і підтримується суспільною думкою, відіграючи роль “природного регулятора” громадських та міжособистісних відносин. Як доводить практика, застосування силових прийомів до зазначених осіб призводить до небажаних, а то й невинуватих наслідків та має бути

крайньою мірою забезпечення безпеки громадян. Тому для ефективного забезпечення громадського спокою важливим є адекватне сприйняття людини з нестандартною поведінкою, розуміння її прихованих та явних мотивів, установлення з нею контакту з використанням відповідних комунікативних стратегій.

Тема № 5. Тактика комунікації в ситуаціях що становлять небезпеку

План практичного заняття

1. Розташування у просторі стосовно особи що становить небезпеку.
2. Прийоми безпечної поведінки при спілкуванні.
3. Візуальна оцінка особи що становить небезпеку.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Ознаки, що вказують на агресивність
2. Ознаки що вказують на наявність у особи засобів що несуть небезпеку.

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

1. Екстремальні ситуації: види та умови, що їх породжують.
2. Головні причини ескалації ризиконебезпечних ситуацій в екстремальні.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи зможеш ти дотримуватись таких правил:
контролюй простір над собою;
повністю відкривай двері, перш ніж увійти; – не зазираєш за ріг на рівні очей;
не стій прямо перед дверима або вікном, на відкритому просторі;
перш ніж рухатися, вибери наступну позицію;
вибирай позицію, при якій спина буде завжди захищена;
вживай заходів проти рикошету;
рухайся короткими ривками, зигзагами, переконуючись у безпеці;

Існує багато причин, які визначають можливість настання небезпечної події. Їх можна розподілити на дві категорії: заздалегідь відомі, тобто ті, на які орієнтовано системи захисту, та невідомі, котрі не були враховані під час побудови існуючої системи безпеки. Саме остання категорія причин є найбільш небезпечною. Звичайно ж, знання основних правил і прийомів самооборони від захватів а також уміння ефективно їх застосовувати буде хорошим помічником при виникненні конфліктної ситуації, коли нікого поруч немає і допомоги чекати немає звідки. Але завжди треба пам'ятати, що іноді добрим словом і щирою усмішкою можна домогтися набагато більшого і швидше, ніж застосовуючи, наприклад пістолет або фізичну силу.

Тема № 6. Звільнення від захватів

План практичного заняття

1. Звільнення від захватів за одягу
2. Звільнення від обхватів за тулуб з переду та з заду
3. Звільнення від захватів за верхні і нижні кінцівки
4. Звільнення від захватів за шию
5. Звільнення від захватів за волосся

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Удосконалення комплексу самостраховки.
2. Удосконалення звільнень від захватів.
3. Вправи для розвитку сенсорних систем.
4. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.

Перелік питань для самоконтролю

1. Комплекс захисних дій звільнення від захватів
2. Звільнення від захватів за одягу
3. Звільнення від обхватів за тулуб з переду та з заду
4. Звільнення від захватів за верхні і нижні кінцівки
5. Звільнення від захватів за шию

6. Звільнення від захватів за волосся

Кожна людина має право на життя і це непорушна істина. Однак, бувають випадки, коли з різних причин хтось посягає саме на життя людини, бажаючи нашкодити її інтересам та волі. Тому особа повинна не тільки вміти захистити себе, але й зробити це законно, не перевищивши межі самооборони, які встановлені законом, чітко визначити рамки самозахисту, проаналізувати можливі випадки застосування засобів самооборони та відповідальність людини за перевищення меж необхідного самозахисту.

Коли існує суспільна небезпека, яка містить ознаки злочину, або можливість скоєння злочину (наприклад, посягання на здоров'я та життя як свого, так і інших громадян), також це може бути посягання на суспільний порядок і безпеку, то такі дії можуть бути причиною для самооборони.

Тема № 7. Протистояння фізичному нападу

План практичного заняття

1. Тренування комплексу самостраховки.
2. Тренування
3. .
4. Тренування атакуючих технік нанесення ударів руками та ногами

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Кросова підготовка.
2. Тренування бігу на короткі дистанції.
3. Тренування силових якостей на перекладені та брусах.
4. Ігрові вправи для розвитку фізичних і психофізіологічних якостей.
5. Вправи на гнучкість.

Перелік питань для самоконтролю

На скільки ефективно я володію наступними техніками:

біг на короткі дистанції

силові вправи на перекладені та брусах

захисних дій від ударів ногами

захисних дій від ударів руками

нанесення ударів руками та ногами

МОДУЛЬ 3 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Сьогодні, як ніколи раніше, тема використання засобів самозахисту є актуальною і, так або інакше, стосується кожного мешканця України. З причини відсутності необхідних знань часто засоби самозахисту застосовуються з порушеннями норм законодавства, в тому числі мають місце випадки перевищення заходів необхідної оборони.

Тема № 8. Техніка застосування спеціальних засобів самозахисту

План практичного заняття

1. Класифікація спеціальних засобів самозахисту
2. Особливості застосування окремих видів спеціальних засобів самозахисту
3. Правомірність застосування спеціальних засобів самозахисту

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Нормативно-правові аспекти застосування зброї та спеціальних засобів.
2. Нормативно-правові аспекти застосування спеціальних засобів.
3. Правила експлуатації спеціальних засобів

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

1. Правові, технічні та організаційні аспекти застосування газових спецзасобів
2. Нормативно-правові аспекти застосування пристроїв травматичної дії та спеціальних засобів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Правомірність застосування пристроїв травматичної дії.
2. Класифікація спеціальних засобів самозахисту
3. Особливості застосування окремих видів спеціальних засобів самозахисту
4. Правомірність застосування спеціальних засобів самозахисту

Несподіваний напад завжди починається з близької відстані. Тактика захисту від злочинця не містить готових штампів та рецептів на всі випадки. Доцільно діяти залежно від ситуації, але у будь-якому випадку потрібно бути націленим на перемогу, діяти безпомилково, впевнено. Тут на допомогу приходить уміння володіти своїм психічним станом, спроможність застосувати психологічний пресинг на злочинця, пригнітити його волю. Але у поєдинку на короткій дистанції перевага надається ударами руками, головою, а також колінами. Переважно рукопашна сутичка закінчується обхватом один одного. Тут виграс той, хто краще володіє прийомами бойового хортингу.

Тема № 9. Прийоми бойового хортингу

План практичного заняття

1. Тренування силової витривалості.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті ігровим методом.
3. Прийоми бойового хортингу призначені для захисту.
4. Прийоми бойового хортингу призначені для нападу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вивчення та тренування елементів самостраховки.
2. Вправи для розвитку швидкості.
3. Вправи для розвитку сили.
4. Вправи для розвитку координаційних здібностей за допомогою ігрового методу.

Перелік питань для самоконтролю

На скільки ефективно я володію наступними техніками:

захисних дій від ударів ногами

захисних дій від ударів руками

нанесення ударів руками та ногами

Від того, як людина реагує на ті чи інші подразники або знаходить оптимальні шляхи вирішення проблем, залежить її психофізіологічний стан. У цьому зв'язку певне теоретичне та практичне значення для психофізіології має розуміння і вивчення здібностей людини. Проблема здібностей охоплює визначення і зміст таких категорій, як задатки, обдарованість, нахили, структура особистості, окремі її компоненти і їх зв'язок з професійною діяльністю.

Важливим компонентом у процесі опанування бойового хортингу є забезпечення оптимального розвитку фізичних якостей. Фізичними якостями прийнято називати вроджені морфофункціональні якості, завдяки яким можлива фізична активність і доцільна рухова діяльність людини. До основних фізичних якостей відносять силу, швидкість, витривалість, гнучкість, спритність. Цей процес тісно пов'язаний з формуванням рухових навичок і зумовлений обсягом і характером рухової активності. Від рівня розвитку фізичних якостей залежать результати виконання багатьох природних рухів людини.

Тема № 10. Розвиток фізичних якостей та психофізіологічних здібностей

План практичного заняття

1. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення загальної витривалості;
2. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спеціальної витривалості;
3. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спритності;
4. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення швидкості;
5. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення сили;
6. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення координаційних здібностей;
7. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення гнучкості.
8. Кросова підготовка.

9. Вправи для розвитку сенсорних систем (зорової, слухової).
10. Тренування координаційних здібностей.

План самостійної робота здобувачів вищої освіти

1. Тренування оперативної пам'яті;
2. Тренування психічної стійкості;
3. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.
4. Тренування бігу на короткі та довгі дистанції;
5. Тренування сили на перекладені та брусах
6. Тренування координаційних здібностей та гнучкості.

Перелік питань для самоконтролю

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.
3. Чи покращився мій результат бігу на короткі та довгі дистанції.
4. Чи покращився мій результат тренування сили на перекладені та брусах.
5. Чи покращився мій результат координаційних здібностей та гнучкості.

МОДУЛЬ 4 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Протягом останніх років криміногенна ситуація в Україні характеризується негативною тенденцією до зростання зареєстрованих фактів відкритого викрадення майна, тобто грабежів. Необхідна оборона має бути реакцією на реальне посягання, а не існувати лише в уяві особи, яка захищається. Особам, що обороняються, важливо запам'ятати що нападник може застосувати як зброю так і інші засоби захисту при суспільно небезпечному посяганні.

Тема № 11. Захист від нападу з метою заволодіння особистими речами.

План практичного заняття

1. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.
2. Удосконалення прийомів звільнення від захватів
3. Удосконалення прийомів звальювання
4. Удосконалення прийомів захисту від холодної та вогнепальної зброї

План самостійної робота здобувачів вищої освіти

1. Тренування психічної стійкості;
2. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.
3. Тренування бігу на короткі та довгі дистанції;
4. Тренування сили на перекладені та брусах

Перелік питань для самоконтролю

На скільки ефективно я володію наступними техніками:

- біг на короткі дистанції
- силові вправи на перекладені та брусах
- захисних дій від ударів ногами
- захисних дій від ударів руками
- нанесення ударів руками та ногами

Прогнозування – це метод, в якому використовується як накопичений у минулому досвід, так і поточні припущення щодо майбутнього з метою його визначення. Якщо прогнозування виконано якісно, результатом буде картина майбутнього, яку можна застосовувати як основу для планування. Моделювання – дослідження фізичних процесів на моделях. Побудова тренінгів на основі методів прогнозування та моделювання розвитку екстремальних ситуацій надасть можливість реалістичного відпрацювання набутих знань та умінь слухачами.

Тема № 12. Прогнозування та моделювання розвитку екстремальних ситуацій (тренінг)

План практичного заняття

1. Поняття прогнозування та моделювання
2. Розв'язання ситуаційних ввідних завдань що передбачають створення моделі екстремальної ситуації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування психічної стійкості;
2. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.
3. Тренування координаційних здібностей.
4. Вправи для розвитку швидкості.
5. Вправи для розвитку сили.

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

Моделювання і прогнозування у бойовому хортингу.

Бойовий хортинг як життєва модель самозахисту.

Перелік питань для самоконтролю

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.
3. Чи покращився мій результат бігу на короткі та довгі дистанції.
4. Чи покращився мій результат тренування сили на перекладені та брусах.
5. Чи покращився мій результат координаційних здібностей та гнучкості.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Максимальну кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за поточну успішність складає 50 балів і за екзамен та залік – 50 балів.

Критерії оцінок вправ: тестування виконання рухових навичок

Самостраховка

Початковий – середній рівні. Вправа виконується протягом 1 хвилини в комплексі з партнером, який емітує перешкоди на м'якій поверхні. (В процесі виконання звертається увага на якість виконання техніки).

Високий рівень. Вправа виконується з утриманням в одній руці макета пістолета, протягом 1 хвилини в комплексі з партнером, який емітує перешкоди на жорсткій поверхні.

Вправи виконуються після комплексно силового навантаження.

Техніка звалювання

Початковий рівень – Одиночне виконання кидкової техніки та техніки звалювання з партнером, який під час виконання вправи не чинить опору. Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки.

Середній рівень – Одиночне виконання кидкової техніки та техніки звалювання виконавець виконує з зав'язаними очима, як лівою так і правою рукою з виходом на больове утримання або задушливий. Партнер, під час виконання вправи не здійснює опору. Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки, руки виконавця знаходяться на плечах партнера.

Високий рівень – Одиночне виконання кидкової техніки та техніки звалювання з партнером, який під час виконання вправи по можливості виконує звільнення від захвату. Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Під час виконання вправи може перейти з однієї техніки на більш прийнятну тільки без втрати темпу виконання вправи.

Звільнення від захвату

Початковий рівень – Виконання прийомів звільнення. (Захвати нападника обумовлюються, але якщо захват однією рукою то він може проводитись як лівою так і правою рукою) Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Початковий рівень здається тільки в якості оцінювання знань техніки. на кожний захват, виконавець повинен засвоїти, що найменше три варіанти звільнення.

Середній рівень – Одиночне виконання техніки звільнення від захвату виконавець виконує з зав'язаними очима, з виходом на больове утримання або задушливий. Захват з виконавцем не обумовлюється. Партнер, під час виконання вправи не здійснює опору. Партнери стоять обличчям один до одного, на відстані витягнутої руки.

Високий рівень – (Контратакувальні протизахватні дії). Вправа виконується з елементами несподіваності. Захват з виконавцем не обумовлюється. Якщо виконавець при звільненні від захвату здійснює помилку, то атакуючий може продовжити дії за попередньою домовленістю з викладачем ударною, або кидковою технікою. Не виключно, що під час виконання вправи, атакуючий може перейти з однієї техніки на більш прийнятну тільки без втрати темпу виконання вправи.

Захист від ударів руками

Початковий рівень – Одиночне виконання захисних дій. (Обумовлені удари можуть наноситись як лівою так і правою рукою). Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки, на кожний удар рукою виконавець повинен засвоїти щонайменше три варіанти захисту.

Середній рівень – Виконання захисту від ударів руками з елементами несподіваності. (Виконавець стоїть на ближній дистанції, спиною до партнера, не знає якою рукою, та який удар буде наносити нападник).

Високий рівень – Наноситься серія ударів руками з елементами несподіваності, на ближній дистанції.

Захист від ударів ногами

Початковий рівень – Одиночне виконання захисних дій. (Обумовлені удари можуть наноситись як лівою так і правою ногою). Партнери стоять обличчям один до одного на середній дистанції.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки на кожний удар ногою виконавець повинен засвоїти щонайменше три варіанти захисту.

Середній рівень – Виконання прийомів бойового хортингу з елементами несподіваності. (Виконавець стоїть на відповідній дистанції, спиною до партнера, не знає якою ногою, та який удар буде наносити нападник.)

Високий рівень – Виконавець при виконанні знаходиться при обмежених фізичних можливостях, (захисні дії виконуються правою, або лівою рукою, сидячи на стільці, знаходячись у нижньому рівні. Виконання захисних дій зараховується тільки в тому випадку, якщо дотримані всі необхідні вимоги.) Проти виконавця наноситься серія ударів ногами з елементами несподіваності, на відповідній дистанції. При скороченні дистанції виконавцем, та його пасивності що до захисних дій, атакуючий може продовжити атаку руками, якщо при цьому склалася відповідна дистанція.

Захист від погрози ножом, ударів ножом та обеззброєння

Початковий рівень – Удари ножом попередньо обумовлюються, але він може проводитись як лівою так і правою рукою. Виконавець повинен виконувати щонайменше три варіанти захисту, або обеззброєння від кожного удару. Партнери стоять обличчям один до

одного на відстані витягнутої руки. На цьому рівні також оцінюється навички виконавця виконувати блокування, вибивання, викидання холодної зброї та, захист від погрози ножом до шиї з переду, з зад, до грудей. На цьому рівні також оцінюється навички виконавця виконувати блокування, вибивання, викидання холодної зброї.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки.

Середній рівень – Одиночне виконання техніки захисту, або обеззброєння від ударів ножом з елементами несподіваності на ближній відстані. Удари ножом наносяться як лівою так і правою рукою.

Високий рівень – Вправа виконується з елементами несподіваності на ближній відстані. Удари ножом наносяться, як лівою так і правою рукою. При відсутності контролю за зброєю з боку виконавця асистент може перейти до виконання іншого удару не втрачаючи темпу виконання вправи.

Захист від погрози вогнепальною зброєю, та обеззброєння.

Початковий рівень – Обеззброєння злочинця при погрозі спереду, ззаду, збоку. Вправа виконується без елементів несподіваності. На цьому рівні оцінюється вміння навичок вибивання, викидання та блокування зброї.

Середній рівень – Обеззброєння злочинця при погрозі спереду, ззаду, збоку. Вправа виконується з елементами несподіваності. На цьому рівні оцінюється вміння вибивання, викидання та блокування зброї.

Високий рівень – Обеззброєння злочинця при погрозі спереду, ззаду, збоку. Вправа виконується з елементами несподіваності. Після команди «прийом», нападник може почати вправу зі спроби дістати зброю, при цьому виконавець повинен встигнути своєчасно та вірно на це відреагувати, обеззброївши злочинця.

Проведення затримання і поверхневого огляду.

Початковий рівень – Проведення затримання з переводом на больове утримання. Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки.

Високий рівень – Проведення затримання і одягання кайданок. Затримання проводиться на швидкість з регламентом часу.

Прийом вважається не зарахованим:

- а). якщо прийом виконаний технічно неправильно;
- б). якщо пройшла атака рукою чи ногою;
- в). якщо при обеззброєнні ніж, або пістолет пройшли вздовж тіла виконавця;
- г). при відсутності відходу з лінії пострілу при обеззброєнні від погрози вогнепальною зброєю;
- д). в разі падіння з партнером, або без нього під час виконання прийому;
- е). якщо допущено дві грубі помилки.

Оцінка «відмінно» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом виконаний швидко і точно.

Оцінка «добре» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом виконаний в середньому темпі або зроблена одна помилка.

Оцінка «задовільно» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом виконаний повільно або допущено дві помилки.

Оцінка «незадовільно» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом не виконаний або припущено більше 2 помилок.

Помилками треба вважати:

Грубі помилки:

- не виведення із рівноваги;
- відсутність контролю над зброєю при проведенні прийому;
- відсутність відходу з лінії атаки, або відходу в безпечну зону;
- зброя пройшла по тілу виконавця, зброя перетнула силует виконавця;

помилки:

- повільне проведення прийому;
- проведення прийому з зупинками без єдності;
- втрата рівноваги;
- невиконання будь-якого елементу прийому, що описаний в програмі бойового хортингу;
- неправильно підібрана дистанція;
- неправильно проведене відбирання зброї;
- відсутній контроль за зброєю.
- несвоєчасно виконаний прийом;
- втрата контролю над нападником;
- одягання кайданок без больового утримання.

Індивідуальна оцінка за володіння прийомами бойового хортингу визначається:

«Відмінно» – якщо чотири прийоми виконано «відмінно» а один «добре».

«Добре» – якщо один прийом «задовільно», а решта на «відмінно» та «добре».

«Задовільно» – якщо всі прийоми виконано «задовільно» або чотири виконано на оцінки не нижче «добре» і один «незадовільно».

Індивідуальна робота 10 балів.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетен-тності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	Зарахо-вано
80–89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструк-тивно-варіативний)	добре	
70–79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			

60–69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50–59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35–49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	не зараховано
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (для навчальної дисципліни, що вивчається протягом одного, двох і більше семестрів з підсумковим контролем у формі екзамену):

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен / диференційований залік	залік
40–50	A	відмінно	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
40–44	B	дуже добре	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
35–39	C	добре			
30–34	D	задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25–29	E	достатньо			
17–24	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0–16	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням залікового кредиту			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться в відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання:
екзамен;
стандартизовані тести;
аналітичні звіти, реферати, есе;
розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
студентські презентації та виступи на наукових заходах;
розрахункові роботи;
завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах;
інші види індивідуальних та групових завдань.

ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма підсумкового контролю – 5,6,7 семестр – залік 8 семестр – екзамен.

Перелік питань для поточного та семестрового контролю знань

№ п/п	Найменування вправи
1.	Біг 100 м., (ч/ж)
2.	Підтягування (ч), віджимання від підлоги (д).
3.	Біг 1000 м.
4.	Тест Купера/ ІГСТ
5.	КСВ на підлозі
6.	Піднімання тулуба із положення лежачи. Згинання і розгинання рук в упорі лежачи (чол. – за 1 хв, жін. – за 30 с)
7.	Стрибки через скакалку за 35 с (ч/ж)
8.	Стрибок у довжину з місця
9.	Підйом переворотом на перекладині
10.	Вихід силою на перекладині
11.	Ривок гирі
12.	Тест на гнучкість
13.	Комплекс вправ (1000 м, підтягування, 100 м) (ч/ж)
14.	Комплексно-атлетична вправа на перекладині (ч)
15.	Комплексно-силова вправа на підлозі (ч/ж).
16.	Комплексно координаційна вправа (ж)
17.	Біг 3000 м (ч)
18.	Біг 2000 м (ж)
19.	Комплекс самооборони
20.	Комплекс захисних дій від ударів руками.
21.	Комплекс захисних дій від ударів ногами.
22.	Комплекс захисних дій звільнення від захватів.
23.	Комплекс захисних дій від нападу з холодною зброєю.
24.	Комплекс захисних дій при погрозі вогнепальною зброєю.
25.	Комплекс самооборони з утриманням зброї.
26.	Комплекс захисних дій звільнення від захватів.
27.	Комплекс захисних дій від нападу озброєного і неозброєного злочинця.
28.	Комплекс захисних дій від нападу озброєного і неозброєного злочинця з елементами несподіваності.

Навчання у закладі вищої освіти пов'язане з великим обсягом розумової напруженості. Встановлено, що динаміка розумової працездатності, збереження високої розумової активності у студентів і курсантів протягом усього періоду навчання у закладі залежать від обсягу фізичних навантажень у режимі навчального дня і тижня. Найбільш ефективний обсяг рухової активності 6–8 годин. Доцільно дотримуватися наступних принципів при організації фізичного виховання студентів і курсантів:

заняття фізичними вправами повинні містити в першій половині кожного семестру 70–75 % вправ, спрямованих на розвиток швидкісних, швидкісно-силових якостей і швидкісної витривалості; в другій половині семестру 70–75 % на розвиток сили, загальної та силової витривалості;

на перших парах занять використовувати навантаження малої інтенсивності (ЧСС = 110–130 уд/хв) або середньої інтенсивності;

при проведенні занять безпосередньо на хорті ЧСС не повинна перевищувати 150–160 уд/хв;

заняття повинні бути різноманітними;

в період екзаменаційної сесії заняття проводити на свіжому повітрі, не більше двох разів на тиждень.

Висновки. Впровадження навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» у систему освіти України необхідне, оскільки завдяки різноманіттю технік бойовий хортинг дуже практичний у застосуванні, що дає можливість діяти рішуче і чітко не тільки на змаганнях, а й в життєвих ситуаціях, для захисту себе і своїх близьких. Як вид бойового мистецтва, бойовий хортинг – це система виховання особистості. Система підготовки бойового хортингу ідеально підходить до вдосконалення здібностей бійців збройних сил, поліцейських, представників правоохоронних органів». Після засвоєння всього навчального курсу дисципліни громадянин здатний буде в подальшому передбачати виникнення нетипових екстремальних ситуацій, та отримувати тактичну перевагу, яка забезпечить йому збереження життя та здоров'я.

Перспективи подальшого дослідження. Подальша робота над впровадженням навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» у систему освіти України, удосконаленням професійно-прикладної фізичної підготовки студентів і курсантів правоохоронних спеціальностей, вихованням фізичної культури та основ здоров'я студентів і курсантів, вдосконаленням знань і умінь щодо здоров'язбережувальних технологій бойового хортингу, формуванням цінностей здорового життя студентської і курсантської молоді засобами бойового хортингу у констатувальному, формувальному та контрольному експериментах буде конкретизована в результатах дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
2. Бойовий хортинг – національний вид спорту і школа підготовки українського воїна / І. Суліма, Е. Єрмоєнко, К. Кукушкін, С. Полторацький // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 71–82.
3. Бойовий хортинг – система національно-патріотичного виховання дітей та молоді / О. Бухтіяров, Е. Єрмоєнко, О. Бутко, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 61–70.
4. Бойовий хортинг – фундаментальний осередок воїнських традицій української землі / С. Параниця, Е. Єрмоєнко, Г. Коломоєць, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 105–115.
5. Бойовий хортинг у впровадженні науково-методичної літератури з рекреації, фізичної реабілітації і художніх творів спортсменами підліткового та студентського віку / С. Бадьоро, Е. Єрмоєнко, М. Тимчик, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць. – 2018. – Вип. 9. – С. 190–199.
6. Бойовий хортинг у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко, Ю. В. Черпак, І. В. Суліма // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 544–553.
7. Бойовий хортинг у комплексі функціональної та професійної підготовки курсантів до служби в правоохоронних органах / В. А. Гришук, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Чмелюк, В. Р. Біла, О. А. Бухтіяров // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 14–28.
8. Бойовий хортинг у методиці вдосконалення силових якостей спортсменів різного віку / А. Литвиненко, Е. Єрмоєнко, О. Остапенко, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 214–222.
9. Бойовий хортинг у програмі навчання і професійно-прикладної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей закладів вищої освіти України / В. Біла, Е. Єрмоєнко, В. Гришук, О. Бухтіяров // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 6–19.
10. Бойовий хортинг у системі підготовки співробітників правоохоронних органів до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла, В. В. Бондарчук, С. П. Бобік // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення :

- матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 513–527.
11. Бойовий хортинг у системі фізичного виховання студентів і курсантів / Е. Єрьоменко, В. Чмелюк, В. Біла, В. Гришук // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 52–60.
12. Бойовий хортинг у системі фізичного виховання студентів і курсантів / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрьоменко, В. Р. Біла, В. А. Гришук, О. А. Бухтіяров // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 72–95.
13. Бойовий хортинг як засіб виховання справедливості в молодших школярів у процесі гурткових занять / С. Болтівець, Е. Єрьоменко, О. Остряньська, В. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 148–160.
14. Бойовий хортинг як засіб військово-прикладної та фізичної підготовки особового складу підрозділів з протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / Е. А. Єрьоменко, С. С. Полторацький, І. В. Суліма, О. І. Марченко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 43–58.
15. Бойовий хортинг як засіб фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів / О. Бутко, Е. Єрьоменко, С. Болтівець, В. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 220–231.
16. Бойовий хортинг як засіб формування в школярів фізичних здібностей як основи тверезого способу життя в майбутній життєдіяльності / О. Остапенко, М. Зубалій, Е. Єрьоменко, М. Тимчик // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 166–172.
17. Бойовий хортинг як система морально-етичного виховання особистості / Т. Федорченко, Е. Єрьоменко, І. Суліма, С. Полторацький // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 42–51.
18. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрьоменко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
19. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Гришук, Е. А. Єрьоменко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
20. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної, функціональної підготовки студентів, курсантів і слухачів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / В. Л. Гришук, Е. А. Єрьоменко // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 537–544.
21. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.
22. Єрьоменко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрьоменко, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.
23. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрьоменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
24. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 28–40.
25. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
26. Єрьоменко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
27. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрьоменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
28. Єрьоменко Е. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.
29. Єрьоменко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрьоменко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт/». – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49–56.
30. Єрьоменко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

31. Єрмоєнко Е. А. Виховний потенціал бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 360 с.
32. Єрмоєнко Е. А. Виховний потенціал та філософська основа бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 147–157.
33. Єрмоєнко Е. А. Військово-патріотичне виховання старшокласників засобами бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // К. : Паливода А. В., 2020. – 1110 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіт», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
35. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
36. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
37. Єрмоєнко Е. А. Кваліфікаційна система бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К. : ГС «НФБХУ», 2020. – 155 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфе., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
39. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К.: ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
40. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
41. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
42. Єрмоєнко Е. А. Методика викладання бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 890 с.
43. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма з бойового хортингу для позашкільних навчальних закладів : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ун-т ДФС України, [та ін.]. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2020. – 521 с.
44. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом [Електронний ресурс] / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт /» – 2020. – Вип. 3(123). – С.47–56. – Режим доступу : [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3\(123\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09)
45. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
46. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
47. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.
48. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.
49. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.
50. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.

51. Єрмоменко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоменко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.
52. Єрмоменко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоменко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.
53. Єрмоменко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.
54. Єрмоменко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.
55. Єрмоменко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоменко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
56. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
57. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрмоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.
58. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лава на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
59. Методика викладання бойового хортингу для студентів та курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / Е. Єрмоменко, В. Чмелюк, В. Гришук, С. Бадьора. // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 196–219.
60. Остряньська О. Бойовий хортинг у впровадженні творчих здобутків передового регіонального педагогічного досвіду формування у старших дошкільників соціально-комунікативних умінь у театралізованій діяльності з використанням хортинг-ляльок / О. Остряньська, Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 173–186.
61. Петрович Ж. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у школярів і студентів / Ж. Петрович, Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 34–45.
62. Петрович Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрович, Е. А. Єрмоменко ; Мін-во освіти і науки України, Мін-во молоді та спорту України, Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання. – К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.
63. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
64. Психологічні та соціальні основи виховання особистості у системі бойового хортингу / Н. Зубалій, М. Зубалій, Е. Єрмоменко, В. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 122–129.
65. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
66. Силова підготовка школярів 14-17 років на уроках фізичної культури з елементами бойового хортингу / Е. Єрмоменко, С. Болтівець, І. Суліма, В. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 158–165.
67. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрмоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.
68. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоменко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.
69. Badiora, S. M., Yeromenko, E. A., Tymchuk, M. V., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng u vprovadzhenni naukovo-metodychnoi literatury z rekreatsii i fizychnoi rehabilitatsii sportsmeniv pidlitkovoho ta studentskoho viku* [Combat horting in the introduction of scientific and methodological literature on recreation and physical rehabilitation by adolescent and student athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 190–199). Kyiv: Palyvoda A. V.
70. Boltivets, S. I., Yeromenko, E. A., Ostrianska, O. A., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng yak zasib vykhovannia spravedlyvosti v molodshykh shkoliariv u protsesi hurtkovykh zaniat* [Combat horting as a means of educating justice in junior high school students in the process of group classes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 148–160). Kyiv: Palyvoda A. V.
71. Bukhtiyarov, O. A., Yeromenko, E. A., Butok, O. V., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng – systema natsionalno-patriotichnoho vykhovannia ditey ta molodi* [Combat horting is a system of national-patriotic education of children and youth]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 61–70). Kyiv: Palyvoda A. V.
72. Chmeliuk, V. V., Yeromenko, E. A., Bondarchuk, V. V. (2020). *Boyovyi khortyng u pidrozdilakh derzhavnoi mytnoi sluzhby dlia pidhotovky spivrobitynkiv do protydii nezakonnomu peremishchenniu tovariv u rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl na skhodi Ukrainy* [Combat horting in the units of the State Customs Service to prepare employees to combat the illegal movement of goods in the areas of the Joint Forces Operation in eastern Ukraine]. *Protydiya Nezakonnomu peremishchenniu tovariv v rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl : tezy dop. nauk.-prakt. seminaru (15 travnia 2020 roku)*. Irpin. Universytet DFS Ukrainy. P. 7–25.

73. Ivashkovskiy, V. V., Yeromenko, E. A. (2017). *Psyhomotoryka ta psykho-fiziologichni osoblyvosti pidgotovky sportsmeniv boyovogo khortyngu* [Psychomotor skills and psycho-physiological features of training of combat horting athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 130–138). Kyiv: Palyvoda A. V.
74. Gryshchuk, V. L., Yeromenko, E. A., Bukhtiyarov, O. A. (2020). *Boyovyi khortyng yak zasib profesiyno-prykladnoi pidgotovky pravookhorontsiv do vykonannia sluzhbovo-boyovykh zavdan z protydii kontrabandi u rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl* [Combat horting as a means of professional and applied training of law enforcement officers to perform combat missions to combat smuggling in the areas of the Joint Forces Operation]. *Protydiya Nezakonnomu peremischenniu tovariv v rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl : tezy dop. nauk.-prakt. seminaru* (15 travnia 2020 roku). Irpin. Universytet DFS Ukrainy. P. 59–73.
75. Lytvynenko, A. M., Yeromenko, E. A., Ostapenko, O. I., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng u metodytsi vdoskonalennia sylovykh yakosteï sportsmeniv riznoho viku* [Combat horting in the method of improving the strength of athletes of different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 214–222). Kyiv: Palyvoda A. V.
76. Yeromenko, E. A. (2020). *Boyovyi khortyng – profesiyno-prykladnyi vyd sportu pravookhoronnykh organiv Ukrainy : monografia* [Combat horting is a professionally applied sport of law enforcement agencies of Ukraine: monograph]. *Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy*. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 203 p.
77. Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib optymizatsii funktsionalnoi pidgotovky studentiv i kursantiv spetsializovanykh zakladiv vyschoi osvity ta spivrobitnykiv pravookhoronnykh organiv* [Combat horting as a means of optimizing the functional training of students and cadets of specialized higher education institutions and law enforcement officers]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 19–33).
78. Yeromenko, E. A. (2020). *Boyovyi khortyng yak zasib profesiyno-psykholohichnoi pidgotovky spivrobitnykiv pravookhoronnykh organiv Ukrainy : monografia* [Combat horting as a means of professional and psychological training of law enforcement officers of Ukraine: monograph]. *Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy*. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 138 p.
79. Yeromenko, E. A. (2019). *Vykhovannia fizychnoi kultury ta osnov zdorovya studentiv u protsesi zanyat boyovym khortyngom* [Education of physical culture and basics of students' health in the process of combat horting] *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Seris No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works*. – K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University. – Issue. 10 (118) 19. P. 49–56.
80. Yeromenko, E. A., Kukushkin, K. M. (2020). *Viyskovo-patriotychne vykhovannia starshoklasnykiv zasobamy boyovogo khortyngu : monografia* [Military-patriotic education of high school students by means of combat horting: monograph]. K. : Palyvoda A. V., 2020. 1110 p.
81. Yeromenko, E. A. (2017). *Vsesvitnie ukrainske zemliatstvo ta diaspora u sprianni rozvytku boyovogo khortyngu* [World Ukrainian fellowship and diaspora in promoting the development of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 56–79).
82. Yeromenko, E. A. (2019). *Znachymist tsinnosti fizychnoi kultury ta osnov zdorovya dlya studentiv i kursantiv, yaki zaymayutsya boyovym khortyngom* [Importance of values of physical culture and bases of health for students and cadets who are engaged in combat horting]. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Seris No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works*. – K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University. – Issue. 11 (119) 1. P. 71–79.
83. Yeromenko, E. A. (2020). *Kvalifikatsiyna systema boyovoho khortynhu : monografia* [Qualification system of combat horting: monograph]. *Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy*. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 155 p.
84. Yeromenko, E. A. (2020). *Kompleksne vykorystannia potentsialu boyovoho khortynhu dlia zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy v umovakh zovnishnioyi agresii* [Comprehensive use of the potential of combat horting to ensure the national security of Ukraine in the face of external aggression]. *Aktualni problemy zabezpechennia natsionalnoi bezpeky ta sproshchennia protsedur mizhnarodnoi torhivli : zb. tez IV nauk.-prakt. internet-konf.* (m. Irpin – m. Khmelnytskyi, 25-31 travnia 2020 r.). *Khmelnyskyi rozvyt: Naukovo-doslidnyi tsentr mytnoi spravy*, 2020. P. 18–23.
85. Yeromenko, E. A. (2020). *Kontseptsia rozvytku boyovoho khortynhu v systemi osvity Ukrainy : monografia* [The concept of combat horting development in the education system of Ukraine: monograph]. *Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy*. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 122 p.
86. Yeromenko, E. A. (2020). *Navchalna prohrama z boyovoho khortynhu dlya pozashkilnykh navchalnykh zakladiv : monografia* [Curriculum on combat horting for out-of-school educational institutions: monograph]. *Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, [ta in.]*. – K. : Palyvoda A. V., 2020. – 521 p.
87. Yeromenko, E. A. (2020). *Navchalna prohrama z boyovogo khortynhu dlya uchniv 1–11 klasiv zakladiv zagalnoi serednyoi osvity* [Combat horting curriculum for students of grades 1–11 of general secondary education institutions]: training manual. – Kyiv: Palyvoda A. V.. p. 280.
88. Yeromenko, E. (2020). *Naukove obhruntuvannia psykholoho-pedahohichnykh umov vykhovannia fizychnoi kultury ta osnov zdorovya studentiv u protsesi zanyat boyovym khortynhom* [Scientific substantiation of the psychological and pedagogical conditions of education of physical culture and fundamentals of students' health in the process of combat horting]. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (physical Culture and Sports)*, (3(123), 47-56. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3\(123\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09).
89. Yeromenko, E. A. (2020). *Osoblyvosti fizychnoi i psykholohichnoi pidgotovky ta formuvannia profesiynykh yakosteï kursantiv i pratsivnykiv pravookhoronnykh organiv zasobamy boyovoho khortynhu* [Features of physical and psychological training and formation of professional qualities of cadets and law enforcement officers by means of combat horting].

Протидія Незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези доп. наук.-практ. семінару (15 травня 2020 року). Ірпін. Університет ДФС України. P. 39–42.

90. Ostapenko, O. I., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Tymchyk, M. V. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib formuvannia v shkoliariv fizychnykh zdibnostei yak osnovy tverezogo sposobu zhyttia v maybutniy zhyttediyalnosti* [Combat horting as a means of forming physical abilities in schoolchildren as the basis of a sober lifestyle in future life]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 166–172). Kyiv: Palyvoda A. V.

91. Ostrianska, O. A., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng u vprovadzhenni tvorchykh zdobutkiv peredovogo regionalnogo pedagogichnogo dosvidu formuvannia u starshykh doshkilnykiv sotsialno-komunikatyvnykh umin u teatralizovaniy diyalnosti z vykorystanniam khortyng-lialioik* [Combat horting in the implementation of creative achievements of advanced regional pedagogical experience in the formation of senior preschoolers' social and communicative skills in theatrical activities with the use of horting puppets]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 173–186). Kyiv: Palyvoda A. V.

92. Paranytsia, S. P., Yeromenko, E. A., Kolomoiets, H. A., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng – fundamentalnyi osередok voinskykh tradytsiy ukrainskoi zemli* [Combat horting is a fundamental center of military traditions of the Ukrainian land]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 102–111). Kyiv: Palyvoda A. V.

93. Petrochko, Zh. V., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib vykhovannia patriotyzmu u shkoliariv i studentiv* [Combat horting as a means of educating patriotism in schoolchildren and students]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 34–45). Kyiv: Palyvoda A. V.

94. Petrochko, Zh. V. & Yeromenko, E. A. (2016). *Khortynh – shkola syly i tchesti yunoho ukrainsia* [Horting is the school of power and honor of young Ukrainian]. Kyiv: Palyvoda A. V.

95. Prysiazhniuk, S. I., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta problema aktyvnogo vidpochynku sportsmeniv u rizni vikovi periody* [Combat horting and the problem of active recreation of athletes at different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 206–218). Kyiv: Palyvoda A. V.

96. Sychoy, S. O., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta osoblyvosti optymizatsii upravlinnia atletychnym trenuvanniam u protsesi sportyvnoi diyalnosti* [Combat horting and features of optimization of athletic training management in the process of sports activity]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 219–225). Kyiv: Palyvoda A. V.

97. Zubaliy, N. P., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Yeromenko, V. E. (2017). *Psykhologichni ta sotsialni osnovy vykhovannia osobystosti u systemi boyovogo khortyngu* [Psychological and social bases of personality education in the system of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 122–129). Kyiv: Palyvoda A. V.

98. Bila, V. R., Yeromenko, E. A., Gryshchuk, V. L., Bukhtiyarov, O. A. (2019). *Boyovyi khortyng u program navchannia i profesiyno-prukladnoi pidgotovky kursantiv pravookhoronnykh spetsialnostei zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy* [Combat horting in the program of training and professional and applied training of cadets of law enforcement specialties of higher education institutions of Ukraine]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 11 (pp. 6–19). Kyiv: Palyvoda A. V.

99. Chmeliuk, V. V., Yeromenko, E. A., Bila, V. R., Bondarchuk, V. V., Bobik, S. P. (2020). *Boyovyi khortyng u systemi pidgotovky spivrobotnykiv pravookhoronnykh orhaniv do protydii nezakonnomu peremishchenniu tovariv u rayonakh zdiysnennia Operatsii ob'ednanykh syl* [Combat horting in the system of training law enforcement officers to combat the illegal movement of goods in the areas of the joint forces operation] / Shliakhy udoskonalennia profesiynykh kompetentnostei fakhivtsiv v umovakh syohodennia : mater. mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. 28-29 travnia 2020 r. / Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Derzh. nauk. ustanova «Instytut modernizatsii zmistu osvity», [ta in.]. – Kyiv. – P. 513–527.

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ЯК СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ УКРАЇНСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО ВОЇНА-ПАТРІОТА

Бухтіяров О. А.,

Єрьомєнко Е. А.,

Грищук В. Л.

Університет ДФС України

Анотація. У цій статті проаналізовано методи та форми військово-патріотичного виховання школярів із застосуванням засобів сучасного національного виду спорту бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичного виховання з метою формування у дітей та молоді готовності до захисту Батьківщини. Визначено, що військово-патріотичне виховання школярів засобами бойового хортингу є самостійним напрямом виховання, методологічною основою якого є концептуальні положення щодо розвитку військово-патріотичного виховання допризовної молоді, виховання патріота і громадянина, формування у школярів високої патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання свого конституційного обов'язку й відповідального ставлення до майбутньої військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях з метою захисту суверенітету і територіальної цілісності України.

НАШІ АВТОРИ

**Антоненко
Сергій
Анатолійович**

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, майстер спорту України

**Бабурнич
Сергій
Антонович**

віце-президент Національної федерації бойового хортингу України, президент Дніпропетровської обласної федерації бойового хортингу, майстер спорту України з хортингу

**Бадьора
Сергій
Миколайович**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України,

**Біла
Вікторія
Русланівна**

кандидат юридичних наук, доцент, заступник начальника з навчально-методичної роботи Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції

**Брухно
Юрій
Сергійович**

старший інспектор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, лейтенант податкової міліції, майстер спорту України з хортингу

**Бобік
Семен
Петрович**

заступник начальника з виховної роботи Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України

**Боднарчук
Олег
Григорович**

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри господарського права та процесу Навчально-наукового інституту права Університету державної фіскальної служби України

**Бондарчук
Віталій
Вікторович**

заступник начальника факультету з організаційної роботи Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, кандидат юридичних наук, полковник податкової міліції

**Боровець
Наталія
Олександрівна**

Інспектор відділу виховної роботи Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України

**Буток
Олена
Володимирівна**

старший викладач кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції, майстер спорту України

**Бухтіяров
Олексій
Анатолійович**

кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції, майстер спорту України, учасник бойових дій

Вехтєв Валерій Валерійович	президент Кіровоградської обласної федерації бойового хортингу, майстер спорту України з хортингу, учасник бойових дій
Ганчева Владислава Ігорівна	співробітник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту позашкільної освіти та виховної роботи ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України
Гарбовський Леонід Антонович	доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, кандидат юридичних наук, доцент
Гречаний Олександр Миколайович	учитель-методист фізичної культури Київської інженерної гімназії, перший віце-президент Національної федерації бойового хортингу України, майстер спорту України з хортингу
Грищук Віктор Леонідович	кандидат юридичних наук, начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції, майстер спорту України з хортингу, учасник бойових дій
Деревянко Вікторія Василівна	завідуючий сектором наукового та навчально-методичного забезпечення змісту суспільної, громадської та технологічної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України, майстер спорту України з хортингу
Деркач Оксана Вікторівна	провідний фахівець кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України
Єрмоєнко Вероніка Едуардівна	майстер спорту України з хортингу, студентка Національного медичного університету імені О. О. Богомольця та військової кафедри Всеукраїнської військової медичної академії, студентка Навчально-наукового інституту спеціальної фізичної і бойової підготовки та реабілітації Університету державної фіскальної служби України, член національної збірної команди України з хортингу, чемпіонка України з хортингу.
Єрмоєнко Едуард Анатолійович	кандидат педагогічних наук, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, член кафедри ЮНЕСКО «Превентивна освіта і соціальна політика», Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, майстер спорту України міжнародного класу, Заслужений тренер України, президент Всесвітньої федерації бойового хортингу, учасник бойових дій
Зверєв Антон Віталійович	інспектор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, майстер спорту України, капітан податкової міліції

Полторацький Сергій Сергійович	начальник медичної служби Міністерства оборони України, президент Національної федерації військово-прикладного хортингу України, майстер спорту України з хортингу
Рамазанова Уляна Василівна	Старший інспектор з особливих доручень відділу спеціалізованої та професійної підготовки фахівців з фінансових розслідувань Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції
Рудей Дмитро Юрійович	директор Київської інженерної гімназії, учитель-методист
Сидоренко Олексій Миколайович	кандидат економічних наук, начальник навчального відділу Університету державної фіскальної служби України, кандидат у майстри спорту України з хортингу
Степура Тетяна Миколаївна	провідний фахівець Навчально-наукового інституту спеціальної фізичної і бойової підготовки та реабілітації Університету державної фіскальної служби України, кандидат у майстри спорту України з хортингу
Тимчик Микола Валерійович	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри футболу Національного педагогічного університету імені Миколи Драгоманова, науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, майстер спорту України з хортингу
Тішин Андрій Володимирович	старший викладач кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, майстер бойового хортингу
Федорченко Тетяна Євгенівна	доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, кандидат у майстри спорту України з хортингу
Чмелюк Василь Васильович	кандидат юридичних наук, проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, полковник податкової міліції, учасник бойових дій
Шаповалов Борис Борисович	кандидат психологічних наук, доцент, президент Міжнародної федерації поліцейського хортингу, президент Федерації поліцейського хортингу України, віце-президент Національної федерації бойового хортингу України

Наукове видання

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

(українською, російською та англійською мовами)

*Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції*

14-15 липня 2020 р., м. Ірпінь, Університет ДФС України

Частина 2

Колектив авторів
Друкується в авторській редакції

Упорядник: Е. А. Єрмоменко

Підписано до друку 29.08.2020 р.
Формат 84x108/16
Умов. друк. арк. 91,56

Папір офсетний
Друк офсетний
Гарнітура Times

Зам. № 0238
Наклад 50 пр.

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром Університету ДФС України.
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (серія ДК № 5104 від 20.05.2016 р.)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ